

Geloof in vertrouwen

Overdenking zondag 4 december 2016, Tweede Advent
Ledevaartkerk Chaam, Ds. Sara Dondorp

Eerste lezing: Jesaja 35:1-10

Tweede lezing: Lucas 21:25-33

Inleiding

Advent is een tijd van verwachten, een tijd van verlangen. Terwijl de dagen korter worden en de wereld donkerder, ontsteken wij hier het licht: een klein vlammetje van hoop. Om ons heen horen we steeds meer ontmoedigende verhalen. We zouden bijna de moed en de hoop verliezen. Waar gaat het naartoe in onze wereld? De Schriftlezingen van vanmorgen zijn visioenen van hoop. Tegen een achtergrond van ellende zingt Jesaja zijn profetisch lied. Woorden van licht in de duisternis. De woestijn wordt vruchtbaar land, wat stil stond komt in beweging... Kortom: deze wereld omgekeerd! Ook Jezus spreekt in zijn laatste rede in termen van omkering. Hij doet dat in de beeldtaal van zijn tijd. Apocalyptiek, noemen we dat. Zoals in het boek Daniël. De meest vreeswekkende gebeurtenissen krijgen betekenis als tekenen in de tijd: tekenen dat de kosmos in beweging is en dat daarmee de komst van Gods rechtvaardigheid aanstaande is. Zo kunnen we ook Jezus' woorden opvatten als woorden van troost en hoop. Hoop dat uitzichtloosheid in de wereld ondersteboven gekeerd zal worden.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus, lieve mensen,
Stel je toch eens voor dat de Noordpool niet ontdooit, maar dat de ijsberen er heel ver over het ijs kunnen lopen. Stel je toch eens voor dat er in de Sahel geen droogte meer is, dat de woestijn een vruchtbare streek is, met fruitbomen beplant. Stel je toch eens voor dat El Ninjo wegblijft en er nergens meer ernstige overstromingen zijn. Of, om een andere kant te belichten: stel je voor dat er geen wachtlijsten in de zorg zijn, of onderbezetting in de verpleging, maar vooral genezing, dat zieken spoedig vreugdevol verder kunnen leven. Stel je voor dat eenzaamheid en zinloosheid niet meer bestaan. Dat ieder mens, hoe oud ook, iets voor anderen kan betekenen. Stel je voor dat mensen elkaar durven vertrouwen, dat we overal weer touwtjes uit brievenbussen zien hangen. En vooral: stel dat het vrede wordt in Syrië en overal ter wereld.

Word toch wakker! zeggen we dan. Dat kan toch niet! Maar zo ongeveer stel ik me voor dat Jesaja vandaag zou zingen. De dorre aarde zal weer kunnen bloeien, zingt hij, en moedelozen zullen weer toekomst voor zich zien. Het zal goed gaan zowel met het milieu als met mensen onderling. De aarde en wie daarop wonen! Deze wereld vol van moedeloosheid en ellende kan worden omgekeerd tot een wereld van recht en vrede. Het klinkt allemaal prachtig, maar tegelijk weten we dat het wensdromen zijn. Sprookjes misschien wel. Want als het aan ons mensen ligt... Vaak zie je toch dat, hoe meer problemen er tussen mensen zijn, des te groter ook de verontwaardiging is en de verdeeldheid. En des te groter de kans dat het alleen maar erger wordt. Erger wordt met de wereld, met de mensen onderling en vooral ook met het vertrouwen in de toekomst. Met het vertrouwen in elkaar als medemensen. Zo ontstaat een neerwaartse spiraal van wantrouwen. Ja, en dan treedt de moedeloosheid pas echt in.

Maar, denk ik dan, was dat in Jesaja's tijd niet ook zo? Een land in oorlog, nauwelijks toevlucht, nauwelijks hulp of recht? Profeten verheffen hun stem, juist in tijden van moedeloosheid. Profeten constateren wat er allemaal mis is in hun eigen tijd. Ze lezen de tekenen van de tijd, zeggen we dan. Dat schreeuwen ze van de daken, als oproep dat het

anders moet. De aarde is een woestijn geworden en wie doet er wat aan! Jesaja riep het al. Vandaag de dag is het is een aanklacht die wij ons terdege aan kunnen trekken. Maar de profeet zegt nog meer. Hij heeft het over de luister van de Eeuwige en over de schoonheid van God. Deze God is het die de moedeloze kracht geeft. Wees sterk, vrees niet, want God zal recht doen! Wij mensen weten niet waar we de moed vandaan halen, wij mensen blijven vaak hangen in ons eigen perspectief in onze eigen belangen en onze eigen waarheden. In zekere zin is dat misschien ook wel terecht, want we moeten ons staande houden. Overeind blijven in een wereld die steeds ingewikkelder wordt. Het eigen eilandje is dan wel zo overzichtelijk. Maar God kan ons de kracht en de moed geven om verder te kijken. Verder te kijken dan ons eigen belang of ons eigen perspectief.

Die bloeiende woestijn van Jesaja gaat samen met een besef van de glorie en heerlijkheid van de Eeuwige. In het perspectief van Gods heerschappij is de woestijn bestemd voor bloei en vruchtbaarheid. Gods glorie wordt zichtbaar en voelbaar wanneer wij mensen ruimte geven voor mogelijkheid tot bloei. Of liever: als wij durven open staan voor Gods heerlijkheid. Dat lukt niet als we blijven steken in moedeloosheid. Dat lukt evenmin als we onze koppen in het zand steken en blijven geloven in het sprookje dat het wel goed zal komen. Blijven geloven dat God wel zorgt dat het goed komt ook als wij doorgaan met vechten en de aarde blijven misbruiken. Wat die sprookjesachtige profetie volgens mij wel kan doen is een ander perspectief bieden. De profetie houdt ons een spiegel voor. Deze wereld omgekeerd. Zo zou het eigenlijk moeten zijn! Op die manier krijgen wij het zelf meestal niet voor elkaar, niet zonder inspiratie of kracht van boven of van elders. Maar we kunnen toch op z'n minst die weg in slaan. Als we proberen die kant op te gaan, Op weg naar onderling vertrouwen, zou het dan niet zo zijn dat onze weg een heilige weg wordt?

Op die heilige weg hebben we wel Gods hulp nodig. Wijzelf struikelen voortdurend over onze eigen kortzichtigheid. We hebben Gods inspiratie nodig om te blijven vertrouwen. Vertrouwen is een schaars goed geworden in onze wereld. Liever schrijven we protocollen of contracten. Dat lijkt zekerheid op te leveren, misschien. Maar het levert vooral ook wantrouwen op. Hoe komen we weer terug bij een wereld van vertrouwen? Dat is een moeilijke vraag, waar ik ook geen antwoord op heb. Het verlangen is er wel, dat is duidelijk. Het verlangen naar het touwtje uit de brievenbus. Als we er zo naar verlangen, naar vertrouwen in de wereld om ons heen, waarom kost het ons dan zoveel moeite om vertrouwen te geven? Begint het er niet mee dat aan ons vertrouwen gegeven wordt vanuit de hemel? Wij moderne mensen denken liever dat we alles zelf kunnen. We kunnen ook veel, maar niet alles en zeker niet alleen. Wij mensen hebben telkens weer elkaar nodig. Maar daarnaast ook de moed en het geduld om open te staan voor wat ons toekomt. De durf om onverwachte mogelijkheden aan te grijpen. De openheid om te vertrouwen op wat zomaar kan gebeuren. Door toeval, door geluk, of door Gods genade, het is maar hoe je het noemen wilt.

Hierbij denk ik aan een verhaal over een Amerikaanse student die komend uit de metro bestolen werd. Hij zag de zakkenroller lopen en wist hem tegen te houden. Sterker nog, hij nam de zakkenroller mee naar een café. Daar bood hij hem koffie en een goed gesprek aan. De zakkenroller was zeer verbaasd. Nooit eerder had iemand hem als mens serieus genomen. Toen het op betalen aankwam, keek de student de dief aan. Zelf had hij immers geen portemonnee meer. Het eindigde ermee dat de student zijn portemonnee terug kreeg en dat de dief, met hulp van de student, zijn leven veranderde. Er bleek iets van vertrouwen te zijn ontstaan. Zoals wantrouwen een neerwaartse spiraal kan veroorzaken, zo kan vertrouwen een opwaartse spiraal bewerkstelligen. Er hoeft maar één iemand te beginnen.

Ik denk dat het ons kan helpen te beseffen dat God ons vertrouwen schenkt, zelfs als wij dat steeds beschamen. Want als je vertrouwen ontvangt, kan je het ook geven. Vertrouwen en geloof lijken op elkaar. Je vertrouwt op iets dat er nog niet is. Je gelooft in iets dat niet zichtbaar of tastbaar is. Misschien is het wel een soort wonder. Zoals bij de student en de zakkenroller. Vertrouwen is iets dat nog moet komen, het is nog geen werkelijkheid. Maar je vertrouwt erop dat het kan. Je gelooft erin. Daar begint volgens mij het licht van advent te schijnen. Als we met elkaar in staat zijn om te groeien in vertrouwen. Vooral op plekken die een woestijn van wantrouwen lijken. Zoals een metrostation waar zakkenrollers actief zijn. Misschien heeft die heilige weg wel iets met vertrouwen te maken.

Dat betekent natuurlijk niet dat we achterover kunnen leunen en niets meer hoeven te doen om de wereld te verbeteren. Laten we ons, in vertrouwen blijven inzetten voor het milieu, laten we ons, vanuit geloof, blijven hard maken voor medemenselijkheid. Laten we blijven vertrouwen op onszelf, op onze medemensen en natuurlijk blijven vertrouwen in de Eeuwige. Laten we blijven geloven dat we geen eilandjes zijn, maar mensen die samen de wereld bewonen en samen op weg kunnen gaan richting Gods heilige weg. Laten we blijven hopen, blijven vertrouwen, blijven geloven dat Gods omgekeerde wereld van vrede en recht dichterbij kan komen, al is het maar een klein stukje.

Amen